

Zaříkávač zvířat

**WOLFGANG
SCHREIL**

KUNA JMÉNEM

LOTTA

Neuvěřitelný příběh výjimečného přátelství

KAZDA

Wolfgang Schreil

„Woid Woife“

s Leem G. Linderem

**KUNA
JMÉNEM LOTTA**

**Neuvěřitelný příběh výjimečného
přátelství**

KAZDA

Kuna jménem Lotta
Neuvěřitelný příběh výjimečného přátelství

Pokud tato publikace obsahuje odkazy na webové stránky třetích stran, nepřebíráme za jejich obsah žádnou odpovědnost, protože je nepřijímáme za své, ale pouze odkazujeme na jejich stav v době prvního zveřejnění.

Elektronické vydání:

Vydalo Nakladatelství KAZDA, s.r.o.
Všechna práva vyhrazena.
Datum poslední aktualizace: srpen 2025
ISBN: 978-80-7670-262-2
Vytvoření elektronické verze: **Sandstudios**, 2025

Papírové vydání:

Vydalo Nakladatelství KAZDA, s. r. o., v roce 2024.
Nové sady 2, 602 00 Brno
www.knihykazda.cz
info@knihykazda.cz
tel.: +420 725 565 486

Původní název: Lotta Mardermädchen, Die unglaubliche Geschichte einer außergewöhnlichen Freundschaft od Wolfganga Schreila
»Woida Woifa« s Leem G. Linderem
© 2024 by Ludwig Verlag, a division of Penguin Random House Verlagsgruppe GmbH,
Mnichov, Německo.

1. vydání

Překlad: Martin Richter
Jazyková úprava: Eva Děrglová
Odborná úprava: Lukáš Pavlačík
Odpovědná redakce: Anna Hořejší
Sazba: Artedit spol. s. r. o., Praha
Návrh obálky: Pavel Ševčík, s použitím fotografie Wolfganga Schreila
Fotografie v přílohách: soukromý archiv Wolfganga Schreila
Tisk a vazba: TNM print s. r. o., Chlumec nad Cidlinou
ISBN: 978-80-7670-191-5
Naše knihy dodávají na trh Euromedia Group, Infinity Zoom,
KARAVELA, Kosmas, Pavel Dobrovský – BETA a Pemic Books.

Knihy lze zakoupit v knihkupectvích nebo výhodně přímo u nakladatele na www.knihykazda.cz.

Březen

Ještě dopoledne to vypadá, že dvacátý devátý březen bude jednotvárný den. Nic nepotřebuju, nemám nic zvláštního v plánu, vlastně vůbec nemusím vycházet z domu. Neobvyklé je však to, že teplota v poledne činí třiadvacet stupňů. V březnu. V Bodenmais. V Bavorském lese – na německé straně Šumavy.

Poklidný den to přesto není. Nejprve mi sem přinesli veverčí mláďata. Normální jarní bláznec: někdo sebere mládě na silnici nebo je najde pod stromem a usoudí, že tohle bezmocné stvoření, které zřejmě opustila matka, bude u mě v nejlepších rukou. Letos se veverky narodily dříve než obvykle – už mám doma čtyři. Proto už koncem března pobíhám sem a tam mezi kuchyní a pracovnou, míchám sušené mléko a plním lahvičky. Dnes to tak bude celý den, s krátkými přestávkami na odpočinek, nejspíš na terase. Je krásně.

Krátce po poledni mi zazvoní mobil. Je to asistentka veterináře, který má ordinaci ve Viechtachu pětadvacet kilometrů odsud. Dobře mě tam znají, pracujeme spolu už léta. Co to bude tentokrát? Kuna skalní, úplně malinká, pravděpodobně necelý týden stará. Byl bych ochoten se o ni postarat?

„Aha... to se podívejme. Je to zvířátko u vás?“

„Není. Ale ta paní, co ho našla, by ho přinesla.“

„Mám tedy ještě počkat?“

„Zařídí se podle tebe. Je z Viechtachu.“

„Za půl hodiny jsem u vás.“

Nasednu do auta a vyrazím. Takové věci jsou pro mě běžné. Mládě kuny z Viechtachu je letos první, ale dá se předpokládat, že nebude poslední. Kolik osiřelých kuních mláďat skončilo za ta léta v mé péči? Nejméně čtyřicet, možná i padesát. Když vcházím do veterinární ordinace, nálezkyně už na mě čeká. Z dlaní jí vykukuje drobné kuní miminko, sotva větší než palec, oči má ještě zavřené, můžou mu být tak čtyři nebo pět dní, kdo ví. V tomhle věku mají kuny místo kožíšku světle šedivé chmýří, kdybyste do něj foukli, rozletí se na všechny strany. Holka, nebo kluk? Tak se díváme. U kun se to pozná velmi snadno – tohle je holčička.

Všechny kuny skalní vypadají pár dní po narození stejně, ale na tomhle mrňouskovi mě něco zaujalo. Choulí se v dlaní, nehybný a slepý, ale jakmile ho žena pohladí po řídkém kožíšku, začne mávat tlapkami. Je tak malý, a přesto hned reaguje a z pohlazení má radost, skoro by se dalo říct potěšení. Okamžitě mě s malou kunou přemůže soucit – na první pohled je jasné, že to bude zajímavá osobnost. No, říkám si. Počkej a uvidíš. Nakonec bude stejná jako všechny ostatní...

Její zachránkyně je přátelská, a tak se spolu dáme do řeči. Kde tu kunu našla? Přímo před domem. Uprostřed silnice, na prudkém poledním slunci.

„Přestavujete dům?“

„Ne,“ odpoví, ale vzápětí si vzpomene na sousedy. „Zrovna jim strhávají střechu. Budou dělat novou.“

Tak takhle je to. „Už vím, co se stalo. Máma té maličké bydlela s mláďaty na půdě u sousedů. Když najednou začali strhávat střechu, zpanikařila a snažila se dostat potomky do bezpečí. Ale nevěděla kam. Možná na druhou stranu silnice, protože jsou tam stromy? V každém případě musela jednat rychle. Vzala první mládě a rozběhla se s ním přes cestu, když vtom zatroubilo auto, zaštěkal pes nebo ji vylekal jiný hlasitý zvuk. Upustila mládě uprostřed silnice a utekla. A vy jste ho našla. Právě včas, než by ho objevila kočka.“

Zachovala se ta paní správně? Kuny jsou inteligentní – není vyloučeno, že by se matka vrátila a mládě odnesla. Je však taky možné, že by se už o záchranu nepokusila, protože v chaosu, který způsobily stavební práce, by se k tomu nedostala. Pak by se mohlo stát, že na drobečka někdo šlápně, začne se o něj zajímat pes nebo ho posvačí kočka. Podle mě to paní udělala dobře. A teď už je stejně pozdě – už jí nemůžu říct: Vraťte to zvířátko zpátky... Teď už je tady.

A tak si kunu vezmu. V mé ruce vypadá ještě menší. Může mi paní později zavolat a zjistit, jak se mláděti daří? Jistě, nemám nic proti. Skoro každý se na to ptá, ale málokdo to udělá; ve většině případů se na nalezence za dva dny zapomene. Kromě toho mám v některých letech na starosti tolik opuštěných mláďat, že by mě každý takový telefonát přivedl do rozpaků. Na otázku: „Přežila moje veverka?“ bych musel odpovědět: „Kterou z těch devíti (nebo patnácti) myslíte?“ No nic. Rozloučím se a odvezu si kuní holčičku do Bodenmais. A tak devěťadvacátého března začne nejkrásnější rok mého života.

Nikdy nebude jako ostatní. Je výjimečná. Je to jen zvláštní tušení, pouhý pocit, ale už na zpáteční cestě vím, že dostane jméno. Že musí dostat jméno. Většina zvířat, která odchovám, zůstává beze jména, ale teď mi neustále vrtá hlavou: jak by se měla jmenovat? Pippi, jako Pippi Dlouhá punčocha? Proč by ne? Pippi si dělá, co chce, vždycky dosáhne svého, ve své ztřeštěnosti je neodolatelně roztomilá, to by sedělo. Každopádně mi to připadá jako dobré jméno, ačkoli... Pippi? To by bylo, mírně řečeno, zavádějící. (*Das Pipi znamená v němčině moč – pozn. překl.*) Pippilotta by bylo méně dvojsmyslné; Pippi Dlouhá punčocha se přece oficiálně jmenuje Pippilotta Dlouhá punčocha. Jenže Pippilotta je příliš dlouhé. Moje malá kuna potřebuje krátké, lehce zapamatovatelné jméno. Takže prostě Lotta?

Když přijdu domů, shodneme se s mou ženou Sabine na Lottě. Odteď tedy budu téhle malé kuně říkat Lotta. Ale až s ní budu mluvit nebo na ni volat později, bude se jmenovat Keke. „Keke“ je slovo z kuní řeči, které Lotta samozřejmě rozumí. Bude vědět, koho tím myslím, a bude reagovat.

V kunách se vyznám, vím, jak je vychovávat. Je s tím spousta práce, ale o to nejde. Pokud budeme mít letos jenom jednu kunu, mohlo by být těžké zabránit tomu, aby se na mě příliš upnula. Několik měsíců o ni budu pečovat jen já sám a může si na mě zvyknout natolik, že až v létě přijde čas vypustit ji na svobodu, nemusel by ji život ve volné přírodě lákat. Lottě by tedy prospělo, kdybychom měli ještě jednoho či dva zástupce jejího druhu.

Jenže ty nemůžu jen tak vyčarovat z klobouku. Ale co... v následujících týdnech můžu s Lottou klidně vysedávat večer u televize a sledovat katastrofické filmy nebo talk show. Dosud všechny moje kuny – jakmile dosáhly správného věku – daly přednost dobrodružství na svobodě. Takže si s tím zatím nelámu hlavu. Je teprve začátek roku a Lotta je ještě slepá a moc toho zatím nevnímá. Kdo si pamatuje, co zažil jako kojenec?

Kam s Lottou? Zatím zůstává se mnou doma. Maringotka, kterou mám venku v lese, se pro začátek jako dětský pokoj moc nehodí.

Tak malé zvířátko můžu těžko spustit z očí. Dva měsíce budu kvůli němu ve dne v noci na nohou. Přestěhovat se do maringotky, žít tam v provizorních podmínkách jako poustevník a každé ráno zatápět v kamnech, abych ohřál vodu a připravil mléko... To není zrovna praktické řešení. Bydlím na vesnici a doma mám všechno, co potřebuju: krabice plné všelijakých léků, antibiotik, přípravků proti bolesti, fyziologického roztoku – zkrátka půl zvířecí nemocnice – a taky injekční stříkačky, jež s pomocí miniaturních dudlíků proměňuju v lahvičky, dále prostěradla, plenky, nahřívací podložky a spoustu sáčků se sušeným mlékem. Postupem času tato směsice zaplnila celou skříň v naší kanceláři, takže všechny nové přírůstky nacházejí útočiště v pracovně rodiny Schreilových. A tak ho tu nachází i Lotta.

Lidé a zvířata tu mají k sobě docela blízko. Je tu těsno; psací stůl, akvárium a skříň by k zaplnění místnosti stačily, ale ještě je tu navíc postel a šikmá střecha. Sotva se tu dá hnout, protože každou volnou plochu – v případě potřeby dokonce i desku stolu – zabírají klece. Malé okno propouští jen tlumené světlo, což mým ospalým spolubydlícím vyhovuje. Samozřejmě by se mi hodil přebalovací pult, ale na něj už tady opravdu není místo, takže mi musí stačit plocha postele.

Jak by se dalo očekávat, zvířata v kanceláři páchnou. Citlivým nosům se to pochopitelně nelíbí – každý živočišný druh má svůj vlastní pach – ale já osobně si vzduch v kanceláři užívám. Co se týče například kun... Sabine jejich odér nesnáší. Je na něj alergická a říká: „Kuny smrdí.“ Ale já se toho nemůžu nabažít, pach kuny mi připomíná vůni kořeněného horského medu. Asi proto, že si jej spojuju jen s příjemnými věcmi. Vůně si vykládáme podle svých zkušeností, takže zatímco určitý pach vyvolává u jednoho člověka odpor, v někom jiném vyvolá pocit štěstí. Já mám kuní pach rád, a už proto mám z první letošní kuny radost.

Lotta dostane vlastní klec pro morčata. I když je pro ni příliš velká. V podstatě by se do této klece vešel celý vrh, protože mláďata v tomto věku téměř neustále spí a nepotřebují se pohybovat. Mohl bych dát do malého košíku klidně několik takových drobečků, jako je Lotta, a nebylo by jim tam o nic hůř než v původním domově. Takže na ubytování v prvních dnech moc nezáleží, tito malí tvorové chtějí mít hlavně klid. Nový pelíšek byl ale měl být přece jen měkký. A teplý. A čistý. A o to se musím postarat já.

Zatím se Lotta účastnila života jen tak, že se cítila příjemně ve svém kožíšku, a řekl bych, že vzhledem k okolnostem by se teď těžko mohla mít lépe. Dokud je v kleci, leží na elektricky vyhřívané podložce, která zajišťuje příjemné teplo jako v doupěti. Kdyby podložku počurala, nehrozí, že dostane ránu, protože deka byla navržena přesně pro daný účel, a je tedy dobře impregnovaná. Několik kun se samozřejmě může zahřívát navzájem, ale Lotta nemá žádné společníky, k nimž by se mohla přitulit. Druhý den jí tedy poskytnu náhradu a dočasně ukradnu našim kočkám plyšovou myš přibližně její velikosti. Teď má něco, co jí alespoň trochu připomíná jiné zvíře, a později z toho bude mít opravdu velkou radost. Zatím však myš ignoruje. Teď je totiž nejdůležitější spánek.

A taky pít. Tak začíná procedura, která se bude během čtyřiařiceti hodin opakovat sedmkrát, možná osmkrát. Jdu do kuchyně a ohřeju hrnek vody. Vsypu sušené mléko. Prášek v horké vodě pořádně rozmíchám. Kravské mléko nepřipadá v úvahu – žádné divoké zvíře je nesnese. Většinu zvířat bych pravděpodobně mohl nakrmit kozím mlékem, ale pro kuny je nejlepší rozpustit ve vodě sušené mléko určené pro koťata. Naplním mlékem obyčejnou injekční stříkačku a nasadím na ni maličký dudlík, speciální nástavec pro drobná zvířata. Potom jdu do kanceláře, rozložím na postel prostěradlo a připravím si svůj improvizovaný přebalovací pult a toaletní papír, protože brzy přijde i masáž. A jdu vyndat Lottu z klece.

Krmit z lahve tak malého tvora je umění – měl by polykat, ale nesmí se za žádnou cenu zakuckat. Naštěstí už mám dost zkušeností a umím vytlačovat mléko ze stříkačky tak pomalu, jak je potřeba. Taky vím, že musím stříkačkou trochu pohybovat, abych stimuloval polykací reflex. Kdybych s ní nehýbal, mlíčko by Lottě vyteklo po stranách z tlamičky ven. Jestliže však stříkačkou mírně pohybuju sem a tam, Lotta ví, že musí sama aktivně pít – matka kuna taky nevydrží dlouho v klidu, na to nemá čas, takže se mládě musí snažit, pokud se chce nasytit. Kdo ví, kdy se naskytne další příležitost.

Masáž je další podstatnou součástí celého procesu. Hladím Lottě břicho, abych jí povzbudil trávení. Masáž je životně důležitá, bez ní by se nemohla vyčurat ani vykakát, trávicí trakt kun v tomto věku ještě nefunguje samostatně. Její biologická matka by to dělala taky a používala by k tomu jazyk, já to dělám prstem. Mimochodem, stejným způsobem je nutné stimulovat i mláďata jiných druhů zvířat, například veverčata. Kočičí a psí matky v prvních týdnech svým potomkům taky olizují břicha. Jakmile Lottu úspěšně namasíruju, zachytím celou nálož do toaletního papíru a pak jí utřu tělíčko pěkně dočista. Někdy se mláďata sama neúmyslně stimulují tím, že se plazí po dně klece; v takovém případě jim musím v kleci uklidit. Čistá klec je důležitá, zvířecí matka taky udržuje doupě v čistotě.

Co se týče množství krmení, zpočátku samozřejmě podávám mléko jen v maličkých dávkách, nanejvýš jeden až dva náprstky. Časem jich bude víc. A Lotta není jediná. Začátkem dubna přibudou další veverčata a taky mláďata sýkory modřinky a kosa černého. Většinu dne tedy strávím mícháním, masírováním, plněním stříkaček a krmením. Jakmile totiž skončím s posledním svěřencem, můžu začít znovu s tím prvním. V této době pochopitelně nemůžu nikam cestovat. Nedovolím si odjet ani na tři dny, abych vystoupil v televizi nebo přednášel někde v Německu. Když si chci večer na pár hodin odskočit do lesa, musí mě v krmení zastoupit manželka, která chodí přes den do práce a v noci spí. Ale já to dělám rád. Zvlášť když přijdu ke kleci, kde dříme jistá malá kuní dáma.

Duben

Za necelé dva týdny dostane Lotta společnost. Nyní sdílí klec s dalšími dvěma kunami, taky holčičkami, stejně starými jako ona a se stejně krátkým a dramatickým životním příběhem: matka je z nějakého důvodu opustila, ale dobrosrdeční lidé je našli poblíž svého domova, zachránili je a přinesli ke mně. Když jsem své nové svěřenkyňe vložil do klece, Lotta nijak nereagovala, prostě spala dál. Zatím pro ni zůstává všechno stejné a – možná to zní divně – pro mě taky.

Pokaždé, když nakouknu do klece, vidím Lottu a dvě anonymní kuní miminka. Na pohled jsou všechny tři naprosto k nerozeznání: šedá srst, která postupně tmavne, typická bílá skvrna na hrudi, zatím jen světlý puntík pod bradou, kulatá hlavička, krátké tlapky, úzké, protáhlé tělo – cizí člověk by nepoznal rozdíl. Jako většina mláďat jsou všechna tři prostě roztomilá. Ani ta dvě nová nepřijdou zkrátka. Starám se o ně stejně jako o Lottu. Ale jména nedostanou. Žádná jména mě nenapadají, ani o tom neuvažuji, ostatně jen málokteré z mých zvířat dostane jméno. Ne, je to tak: všechny mi připadají rozkošné, protože podle mě jsou kuny prostě úžasné, jenže ty dvě nové mi k srdci nepřirostly. Nejsou ničím nápadné; obě přijímají mou péči bez výraznějších projevů radosti a nemám o nich moc co říct. Jen Lotta mi poskytuje námět k vyprávění.

Nyní mám srovnání a potvrzuje se mi to, čeho jsem si všiml už v prvních minutách našeho seznámení: Lotta se chová jinak. Má svůj vlastní styl. Je ještě příliš malá na to, aby se sama pohybovala. Neumí chodit ani lézt, leží víceméně nehybně v kleci na dece vedle svých dvou nových spolubydlících, které taky podřimují, a přesto se chová jinak.

Nic s ní nemůže otřást. Ze všeho, co se jí v životě bez matky přihodí, si vezme to nejlepší. Dokonce i když ji vezmu do ruky, abych jí dal mléko, saje ze všech sil a vypije celou lahvičku – musím dávat velký pozor, aby se nezalkla. Od prvního dne pije hlasitě a se zjevnou radostí, zatímco ty další dvě přijímají dudlík jen váhavě, dalo by se říct, že se ostýchají. Zato Lotta vypadá, že je se mnou ve svém živlu a ochotně si vychutnává veškeré výhody své situace.

A pak je tu ještě stimulace trávicího traktu. U ostatních to funguje stejně – vyjdou kapky moči a výkaly, ale nováčkům se ta procedura moc nelíbí, protestují, jejich tiché vrčení zní poněkud otráveně. Očividně chtějí mít pokoj. Naopak když vyndám z klece Lottu a položím ji na záda, Lotta se s chutí protáhne, rozhodí tlapky do stran a natáhne je. Jakmile se jí dotknu prstem břicha, reaguje, jako by dostala elektrický šok, kope zadními nožkami, předními tlapkami mě chytá za ruku nebo si hladí zátylek, uši a čumák, jako by to byl kdovíjaký požitek.

Pořád se mě snaží chytit a pevně se držet, někdy tlapkami, někdy tlamičkou. Vyhledává kontakt, prahne po dotyku, dává najevo, jaké jí moje ruka přináší potěšení, komunikuje. A užívá si to. Nepochybně by se stejně mazlivě chovala i ke své matce a je jí jedno, že nejsem kuna. Lotta je zkrátka víc než spokojená se vším, co se jí přihodí – a dává do toho všechno. Je-li na programu krmení, vždy je při chuti, skoro až nenasytná. Při masáži se nemůže nabažít hraní a mazlení. Když přijde čas na odpočinek, spí tvrdě, uvolněně a téměř blaženě. Mám pocit, že tato neobvyklá kuna je nejen vnímavá k laskavosti, ale že je za ni přímo vděčná. Dosud jsem nic podobného nezažil.

Lotta nyní často spí s ostatními. Nové přírůstky přijala takřikajíc bez připomínek a těší se z jejich přítomnosti – stejně by se přitulila i ke svým sourozencům – ale ne vždy jí ta blízkost vyhovuje. Někdy si Lotta najde v kleci vlastní místo na spaní, a dokonce si vymýšlí i nové polohy. Jednou k nám přišla na návštěvu kamarádka mé ženy. Procházela kolem kuní klece v kanceláři a najednou začala křičet: „Sabine! Rychle! Pojď sem!“

„Proč? Co je?“

„Jedna kuna je mrtvá!“

Přiběhneme ke kleci, rychle nakoukneme dovnitř a co nevidíme? Dvě nové kuny leží na boku schoulené k sobě a spí, zatímco Lotta leží sama, po lottovsku rozvalená na zádech, tlapky ležérně natažené, zadní nohy dolů a přední nahoru – co kdyby se objevil někdo, kdo ji bude chtít pohladyt... „Ale kdepak,“ řekne Sabine. „To je Lotta. Normálně spí. Podívej se pořádně...“ – až teď si kamarádka všimne, jak se Lottin malý hrudník nepatrně zvedá a klesá s každým nádechem a výdechem. „No jo. A není nemocná?“ Sabine se usměje. „Vůbec ne. Je v pohodě. Lotta je nejspokojenější kuna skalní na světě.“